

Inskrift:

inkiberh lit · haka · heli · uk · bro kara · iftir · holmstain · buanta · sin · uk · iftir · þorstai- · son sin
5 10 15 20 25 30 30 40 45 50 55 60 65 70

(Utanför runslingan, mitt på hällen:) þustains · sona : sin
75 80 85

Ingibjörg let haggva helli ok bro gærva æftir Holmstæin, boanda sinn, ok æftir Þorstæin, son sinn. Þo[r]stæins, sona[r] sin[s].

»Ingeborg lät hugga hällen och göra bron efter Holmsten, sin man, och efter Torsten, sin son. Torstens, sin sons.»

Till läsningen: Tydligt stungna äro 6, 17 **e**. Däremot äro icke stungna 3, 14, 25 **k**, 29, 50, 54, 71, 86 **i**. 8 **h** är tydligt, ehuru inträngt mellan **r** och **l**; intet sk. Nedre delen av 43 **b** är helt borta. 44 **u** är säkert, likaså 52 **u**. 62—65 **stai** grunda, men torde dock få anses säkra. Bst i 64 **a** svag. Av r. 66 finnes endast nedre delen av en hst i behåll, intet spår av bst. 67—69 **son** är tämligen tydligt, likaså 70—72 **sin**. I 73 **p** är hst nästan helt utplånad. 74 **u** svagt synligt. 75—79 **stain** tämligen tydligt. 80 **s** svagt, men tämligen säkert. Efter 84 **a** två korta streck tydliga: kan det nedre avse ett svenskt-norskt **æ**? — Brate: 54 **a**, 62—66 **kitil**, 73—86 **[mis]kun ans onta**. — S. Lindqvist: 44 **o**, 54 **a**, 62—66 **kitil**, 73—86 **-at · staini · sona · sin**.

Ristningen är utförd av en ovan och föga skicklig ristare. Härom vittnar den ytterst enkla utsmyckningen, med runorna anbragta i en enkel ram, och det klumpigt tecknade korset. Alla linjer äro ojämna. Avståndet mellan runorna är ojämnt; 8 **h** har blivit inklämt mellan **r** och **l**, sannolikt efteråt och utan plats för skiljetecken. Oklart är, vad meningen är med de mitt på stenytan, nedanför korset ristade runorna. Här användas vanliga **s**-runor (i runinskriften utslutande svenskt-norskt **s**), vidare **u** i namnet *þorstæinn* (mot **o** i raminskriften). Möjligen är det en upprepning av raminskriftens sista ord, då dessa befunno sig längst nere vid marken och på en del av hällen, som var särskilt ojämn och olämplig för ristning, därtill lätt kunde komma att överskylas av jord och växtlighet. Egendomligt är dock, att uttrycket här har fått genitivform: »Torstens, sin sons (minnesvård)».

I inskriften brukas flera runor av svensk-norsk typ: **a** och **n** ha sålunda alltid ensidig bst, **t** endast bst t. h. (undantag 56 **t**), **s** utgöres av ett kort streck upptill av halv runhöjd. Märkligt är, att dessa svensk-norska runor förekomma just i en ristning, som är utförd av en vid dylikt arbete ovan man. Möjligen kan detta tyda på att de svensk-norska runorna ha haft en praktisk användning och därför varit allmänt kända, under det de vanliga, danska runformerna ha varit en monumental skrift, som företrädesvis användes av de yrkesmässiga runmästarna.

147. Hagby, Sparingsberg, Täby sn.

Pl. 95.

Litteratur: B 132, L 653. J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 61; UFT h. 10 (1882), s. 196; E. Brate, Anteckningar 1903 (ATA); S. Lindqvist, Jarlabankesläktens minnesmärken (i: Nordiska arkeologmötet 1922), s. 126 f.

Äldre avbildningar: Ulf Christophersson, träsnitt (i: Peringskiölds Monumenta och B 132); Brate foto 1903 (ATA).

Runstenen står i barrskogen S om sjön Fjätturens sydöstligaste vik, 50—60 m. S om sjön, V om bäcken och den öppna ängsmarken, VNV om torpet Sparingsberg och U 148; i en sluttning mot Ö. Förmodligen har vägövergången över bäcken och sankmarken däromkring gått fram mellan de båda runstenarna. Straxt V om runstenen är en gärdesgård, som markerar rå-

gången mellan Hagby och Edsbergs skogsmarker och därmed också mellan Täby sn, som i äldre tid tillhörde Vallentuna hundare, och Sollentuna hd. Ristningen vetter mot V.

Runstenen finnes icke omnämnd i *Ransakningarna*, och den har därför ej heller blivit avtecknad under Hadorphs resa tillsammans med ritaren J. Leitz i början på 1680-talet. Träsnittet i B 132 är signerat UC, d. v. s. Ulf Christophersson, som anställdes som ritare år 1687. Tydligt har inskriften blivit uppmärksammas först efter Hadorphs resa. Märkligt är, att de vida mera betydande ristningarna U 148 och U 101 utmed samma forntida väg från Hagby till Ed först i mycket sen tid åter ha kommit i dagen. — Peringskiöld anger platsen för U 147 sålunda: »Upland, Soltuna härad, Täby sochn. Ey långt från Rosenberg, uti Hageby Skog uti råskillnan». B 132: »I Hagby skog». Runstenen finnes icke upptagen bland av Dybeck kända och avritade stenar.

Rödaktig, finkornig gnejs med tämligen slät yta. Höjd 1,15 m., bredd vid marken 1,01 m. Ristningen är ojämnt huggen. Delvis är den förstörd genom avflagring och utplånad.

Inskrift:

- **ur**un ... **tr** ... **par** × **litu** × **hakua** × **staina** × - - **ti** -
 5 10 15 20 25 30
 × **inkif** ... - **uk** + **i** - **kuar**
 35 40

[I]orun ... *par letu haggva stæina [æf]ti[R] Ingi-
 f[ast] ok I[n]gvar.*

»Jorun ... de läto hugga stenarna efter Ingefast och Ingvar.»

Till läsningen: Av r. 1 finns endast övre delen av en stav; den står icke vinkelrätt mot slinglinjen, utan liknar mera bst i **k** eller **m**. 2—5 **ur**un äro ofullständigt bevarade men säkra.

Utefter v. sidan är ristningen helt förstörd; här finnas endast spår av 6 **t** och 7 **r**. Av 27 **f** finns endast spår av nedre bst. F. ö. äro, såsom framgår av teckningen, många runor endast fragmentariskt i behåll. — Christophersson: ... **par** × **litu** × **hakua** × **staina** × **iftir** × **inkifa** ... **uk** + **inkuar**. — Brate: - **ur** - + ... **par** × **litu** × **hakua** × **staina** × - - **ti** - × **inkif** ... **uk** + **inkuar**.

Två kvinnor ha sålunda låtit rista stenarna efter Ingefast och Ingvar. Med hjälp av U 101 och U 143 kan inskriften på U 147 med säkerhet rekonstrueras sålunda:

iurun × **auk** × **astripr** × **par** × **litu** × **hakua** × **staina** × **iftir** **inkifast** × **auk** + **inkuar**

»Jorun och Estrid de läto hugga stenarna efter Ingefast och Ingvar.»

Om de här omtalade personerna, som ha tillhört Jarlabankes familj, se ovan U 142.

Tydligt ha en gång funnits två ristade stenar, av vilka den ena tyvärr är förkommen.

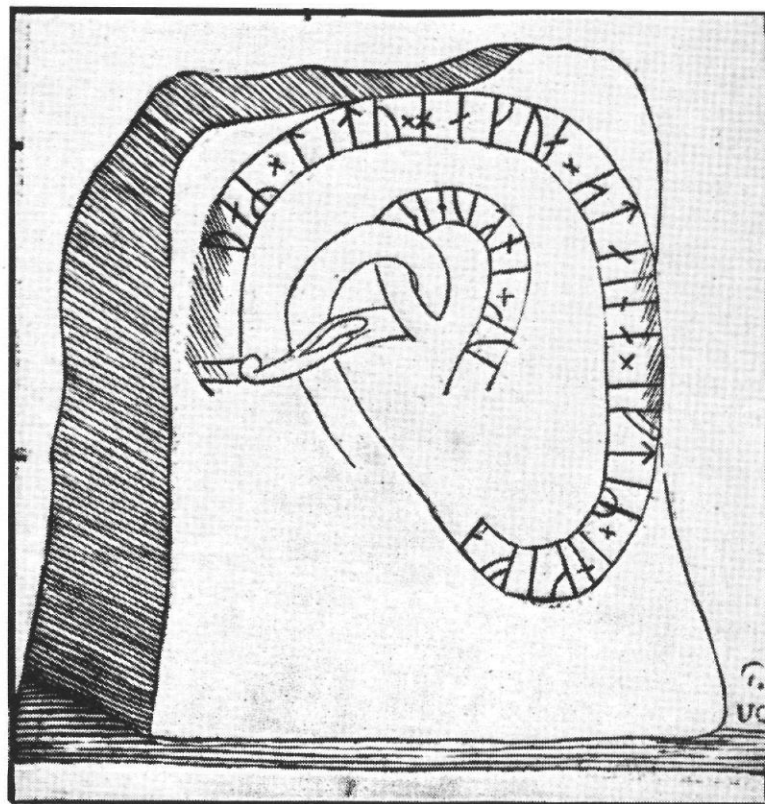

Fig. 138. U 147. Hagby, Sparingsberg, Täby sn.
 Efter B 132.

148. Hagby, Sparingsberg, Täby sn.

Pl. 96

Litteratur: E. Brate, *Anteckningar* 1903 (ATA); S. Lindqvist, *Jarlabankesläktens minnesmärken* (i: *Nordiska arkeologmötet* 1922), s. 124.

Äldre avbildningar: Brate foto 1903 (ATA); S. Lindqvist foto 1921 (ATA).

29—4031. *Upplands runinskrifter*.